

محمدرضا غلامرضا

اختلاف افکن دولت ومجلس

«بنا بر اعلام مرکز اطلاع‌رسانی وزارت کشور، معاون سیاسی این وزارتخانه تغییر کرد». خبر یک خطی منتشرشده در سایت وزارت کشور خبر از تغییر محمدرضا غلامرضا می‌داد. کسی که طی روزهای پیش از آن و از صدور بخشنامه‌ای به تاریخ ۱۱ خرداد ۱۴۰۲ هم در فضای رسانه‌ای شناخته‌تر شده بود و هم مجلس را به واکنش و سر و صدا کشانده بود تا جایی که نمایندگان مجلسی که با ۲۲۷ رای به وزیر کشور، اعتمادشان را به او برای حضور در کابینه ابراهیم رئیسی اعلام کرده بودند، او را تهدید کردند که اگر غلامرضا و بخشنامه‌اش بماند، وزیر را استیضاح می‌کنند. وقتی غلامرضا معاون سیاسی وزیر کشور و رئیس ستاد انتخابات کل کشور شد، بیشترین انتقاد صورت گرفته به او در زمینه نداشتن پیشینه سیاسی و امنیتی بودن او بوده است. از جمله سوابق او رئیس اداره اطلاعات استان تهران، معاونت سابق قاسم سلیمانی در نیروی قدس ومعاون وزارت اطلاعات بود. در دورانی که احمد وحیدی در دولت محمود احمدی نژاد، مسئولیت وزارت دفاع را برعهده داشت، غلامرضا مدتی رابط نیروی قدس با وزارت دفاع شد و حالا در دولت رئیسی در یکی از سیاسی‌ترین جایگاه‌ها قرار گرفت. به هر حال واکنش مجلس به او تا زمان صدور بخشنامه محرمانه در ابتدای اسهال که بر اساس اش خطاب به «معاونین سیاسی، امنیتی واجتماعی استانداری‌های سراسر کشور و رؤسای ستادهای انتخابات» نوشته شده بود که تا برگزاری انتخابات مجلس مسئولین دولتی چندان با نمایندگان مجلس همراهی و همکاری نکنند، با گسترش واکنش‌ها، وحیدی ابتدا بندهای ۲،۴،۶ و ۷ بخشنامه را لغو وبی‌اثر کرد و روز ۲۸ خرداد ۱۴۰۲ در نامه‌ای خطاب به «استانداران محترم سراسر کشور»، نیمی از بندهای بخشنامه «محرمانه» معاون سیاسی خود را لغو کرد اما این هم رضایت نمایندگان را جلب نکرد و همین ادامه بحث‌ها خبر از پشت پرده‌ای می‌داد که در فضای اصولگرایی و اختلافات درون جریانی قابل تفسیر است. در نهایت با فشارهای همین جریان، غلامرضا تنها چند ساعت پس از پایان زمان پیش‌ثبت‌نام انتخابات مجلس از کار برکنار شد. در برخی تحلیل‌گران درون جریانی از او به‌عنوان نقش مؤثر وعاملی بر افول جایگاه محمدباقر قالیباف یادمی‌کنند.

علی مطهری

نه اصلاح‌طلب نه اصولگرا

علی مطهری تنها چهره سیاسی معتدلی در تهران بود که توانست لیستی برای انتخابات ارائه دهد. البته او با تاکید بر اینکه لیستش «نه لیست اصلاح‌طلبی است و نه اصولگرایی» وارد کارزار انتخابات مجلس شد. او سال سیاسی شلوفی را سپری کرد و با ارائه لیست انتخاباتی فهرست «صدای ملت» سعی کرد تا یکبار دیگر وارد مجلس شود. او اعلام کرد که جمعی از افراد معتدل اصلاح‌طلب و اصولگرا را در این فهرست جای داده است و در صورت ورود به مجلس فراکسیون صدای ملت را تشکیل خواهد داد. لیست انتخاباتی او مورد حمایت اعتدال گراها و برخی از چهره‌های گروهی که با انتشار بیانیه‌ای با عنوان «بیابید روزه‌گشایی کنیم» مردم را به مشارکت دعوت کردند، قرار گرفت. اگرچه در پایان، مطهری و لیست انتخاباتی او در میان ۶۰ نفر اول انتخابات مجلس دوازدهم در تهران قرار نگرفتند اما این انتخابات هر چه برای این چهره سیاسی نداشت به نظر می‌رسد رویکرد او نسبت به موضوع حجاب را حداقل با بیان تعدیل‌شده‌تری همراه کرد. «حجاب مسئله اصلی کشور نیست» متفاوت‌ترین اظهارنظر او نسبت به مسئله حجاب بود که آن را در نشست خبری انتخاباتی‌اش مطرح کرد. او که در نیمه‌های سال گفته بود «می‌فگفتند روسری سخت است، نظام هم با آن‌ها راه آمد؛ اما به همین راضی نیستند؛ می‌بینید که الان ساق یو و شکم هم بیرون است (گفت‌وگو با سازندگی)» اما حالا معتقد است حجاب «موضوعی نیست که کشور بخواهد درگیر آن باشد و نظام هم قائل به سختگیری در این مورد نیست و به ندرت کسانی هستند که بخواهند هنجارشکنی کنند و رفتار آنها ناشی از بی‌حیایی باشد». در سالی که گذشت، نظر مطهری درباره اخراج اساتید نیز بسیار مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفت. او با استناد به سخنرانی تندپیش‌بر علیه‌شاه گفت که شهید مطهری با وجود آن سخنرانی تند حتی از تدریس هم منع نشد. مطهری تاکید کرد که دولت ووزارت علوم باید به‌طور مستقل در اینجا تصمیم بگیرند و عمل کنند؛ واجازه ورود نهادهای امنیتی و اطلاعاتی را ندهند.

احمد جنتی

خداحافظی با مجلس خبرگان

شاید اگر فضای سیاسی کشور در موقعیت مناسب‌تری بود، رخوت و سکون گریبانگیرش نشده بود و مفهوم رقابت و کنشگری سیاسی در این روزهای کشور به همان مفهوم اصطلاحی و درستش تعریف می‌شد(نه همراه با اما و اگرهای فراوان)؛ از جمله خبرهای مهم انتخابات دوره ششم مجلس خبرگان رهبری، ثبت‌نام نکردن احمد جنتی بود؛ خبری که علت اتخاذ چنین تصمیمی را از سوی جنتی مشخص نکرده و توضیحی در این زمینه نداده است اما می‌توانست در صورت وجود وضعیت سیاسی فعال و غیرمنغل، سوزه خوبی برای تحلیل‌هایی مبنی بر اثرگذاری این تصمیم و پیش‌بینی‌ها از آینده آن در بسیاری از محافل سیاسی و رسانه‌ها باشد. این‌ خبر از چند جهت حائز اهمیت است: اول، جنتی از جمله چهره‌های همیشگی مجلس خبرگان رهبری بوده و در همه ادوار پنج‌گانه آن حضور داشته است و حالا در این دوره تصمیم بر نیامدن گرفت. دوم، این نیامدن با توجه به اینکه جنتی پیش از این نیز از سمت امام جمعه تهران، عضویت در شورای عالی انقلاب فرهنگی، ریاست شورای هماهنگی تبلیغ اسلامی و ریاست ستاد امر به معروف و نهی از منکر کناره‌گیری کرده بود؛ شائبه خداحافظی با دنیای سیاست را به میان می‌آورد اما با توجه به اینکه هنوز در شورای نگهبان به‌عنوان دبیر آن حضور دارد و هنوز هم همان نقش آفرینی پررنگ در این نهاد به او نسبت داده می‌شود، اتخاذ چنین تصمیمی مبنی بر خداحافظی با عالم سیاست در سن ۹۷سالگی از سوی او رخ نداده است، مگر اینکه به‌زودی از ادامه حضور در شورای نگهبان به‌عنوان مشهورترین حضورش در فضای سیاسی نیز کناره‌گیری کند.

البته شرکت نکردن او در انتخابات مجلس خبرگان دوره ششم و نبود او در این انتخابات بحث بر سر ریاست این مجلس و حدس و گمان‌ها در این زمینه را نیز مطرح می‌کند و باید دید چه کسی ششمین رئیس مجلس خبرگان پس از علی مشکینی (۱۳۸۶-۱۳۶۲)، اکبر هاشمی‌فسنجانی (۱۳۸۹-۱۳۸۶)، محمدرضا مهدوی‌کنی (۱۳۹۳-۱۳۸۹)، محمدیزدی (۱۳۹۵-۱۳۹۳) واحمد جنتی (تاکنون-۱۳۹۵) خواهد بود.

سعید حجاریان

ترسیم آینده خالص‌سازی

تئوربیین اصلاحات در سالی که گذشت یکی از نظریه‌های مهم خود را ارائه کرد. او چند ماه پس از اینکه علی لاریجانی عبارت «خالص‌سازی» را به کار برد، در یادداشتی نظریه خود را درباره این موضوع بیان کرد. او در ابتدای نظریه خود می‌آورد: ««خالص‌سازی»-نه ابتدای یک فرایند است و نه انتهای آن.» و در ادامه یادآور می‌شود که خالص‌سازی میانه یک روند بوده، پیش از آن مرحله‌ای به نام «مخلص‌سازی» وجود داشته که از دل آن به «خالص‌سازی» رسیده‌اند. حجاریان در نظریه خود می‌آورد که فرآیند «مخلص‌سازی» از طریق نظارت استصوابی و دیگر ابزارهای حذفی و تبلیغی با حذف بخش عمده‌ای از نیروهای سیاسی انجام شد اما پس از آن: «مرحله «خالص‌سازی» کلید خورد که در آن عبور از «مخلص‌ها» در دستور کار قرار گرفت. «اما حجاریان می‌نویسد این روند یک مر حله دیگر هم خواهد داشت. او نام این مرحله را «خلاص‌سازی» قرار داده و در آن توضیح داده که این روند: «خلاص‌سازی برورکاسی و عرصه عمومی از هر آن چیز و هر آن کس که «دیگری» محسوب می‌شود.» خواهد بود. البته او در نظریه خود یادآور می‌شود که نوک پیکان نقد سیاسی نباید متوجه‌مر حله «خالص‌سازی» باشد، بلکه باید متوجه‌نقطه‌صفر این فرآیند که همان «مخلص‌سازی» است، باشد. البته در کنار این موضوع، سعید حجاریان در سال گذشته اظهارنظرهای مهم دیگری هم داشته است، برای مثال او طی ماه‌های پیش از انتخابات در مصاحبه‌ای از تصمیم جبهه اصلاحات برای عدم ارائه لیست در تهران دفاع کرد. همچنین، پس از پایان انتخابات هم در یادداشتی به نقد بیانیه «بیابید روزه‌گشایی کنیم» پرداخت و در آن یادآور شد که «این روزه نه صرفاً برای این انتخابات بلکه برای سالیان گذشته شده است و در هر انتخابات عده‌ای شبیه این گروه از استراتژی روزه‌گشایی سخن خواهند گفت و این استراتژی، الی‌الابد ابطال‌ناپذیر خواهند ماند.»

یکشنبه ۲۷ اسفند ۱۴۰۲
سال دوم • شماره ۴۷۲
www.hammihanonline.ir

محمدباقر قالیباف

روزهای خاکستری رئیس

روزی که تصمیم به حضور جدی در سیاست گرفت، شاید تصور نمی‌کرد که چنین ایام سختی را پشت سر بگذارد. البته شاید این روزهایی که در سال ۱۴۰۲ برای محمدباقر قالیباف رقم خورده، روزهای خوب او باشد و سال پیش رو، روزهایش خاکستری‌تر از قبل شود. سال ۱۴۰۲ برای رئیس مجلس با انتقادات از سیستم مدیریت او در مجلس از سمت برخی مخالفان اصول‌گرایی آغاز شد اما با نزدیک شدن به انتخابات یازدهم اسفند، حاشیه‌ها درباره او اوج گرفت. چند هفته پیش از انتخابات اسنادی منتشر شد که نشان می‌داد پسر رئیس مجلس در تلاش است تا اقامت کشور کانادا را بگیر؛ و رندی که باعث شد تا انتقادات درون‌خانوادگی در بین اصول‌گرایان از او زیاد شود. قالیباف با این حاشیه وارد لیست شورای ائتلاف نیروهای انقلاب شد و مانند سال ۹۸، سرلیستی را بر عهده گرفت اما با آغاز اعلام نتایج آرا، مشخص شد که او با بحران بزرگی روبه‌رو شده و اعتبارش در بدنه اصول‌گرایانی که پای صندوق رای رفته‌اند تا حدود زیادی خدشه‌دار شده است. قالیباف که در انتخابات مجلس یازدهم یک میلیون و ۲۰۰هزار رای به‌دست آورده بود، در این دوره تقریباً ۴۵۰هزار رای به‌دست‌آورد تا پایگاه رای او یک‌سوم ۴سال قبل شده و چهارمین نفر در پایتخت از نظر تعداد آرا شود. حاشیه‌ها و انتقادات شدیدی که از سوی چهره‌های تندرو اصول‌گرا درباره قالیباف طی چند ماه اخیر وجود داشته است، در کنار ریزش شدید پایگاه رای او، باعث شده تا این دیدگاه به وجود بیاید که رئیس مجلس یازدهم با آغاز دوازدهمین دوره روزگاری سخت‌تر از روزگار فعلی را سپری خواهد کرد. در این میان گمانه‌زنی‌های مختلفی درباره آینده او وجود دارد؛ عده‌ای از احتمال انصراف قالیباف از حضور در مجلس دوازدهم حرف زده‌اند، برخی گفته‌اند که شاید در روند تصویب اعتبارنامه او مشکلاتی ایجاد شود و البته در کنار این‌ها، موضوع تکرار ریاست او و کاهش شانس اش برای نشستن دوباره روی صندلی ریاست قوه مقننه نیز مطرح است.

مصطفی تاج‌زاده

معترض از زندان

مصطفی تاج‌زاده با وجود آنکه در سال ۱۴۰۲ تماماً در زندان به سر برد، اما دست از فعالیت نکشید و درخصوص مسائل جاری کشور اظهارنظرهای متعددی را مطرح کرد؛ اظهاراتی که منجر به صدور احضاریه برای او در زندان شد. شعبه یک بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب برای دو اتهام اجتماع و تبانی و فعالیت تبلیغی علیه نظام احضاریه‌ای برای او صادر کرد. گفت‌وگوهای تاج‌زاده با حسین رزاق در زندان بخشی از فعالیت‌های او در زندان اوین است که در آنها انتقادات صریحی به فضای بسته سیاسی کشور، مهندسی انتخابات، هشدار به فرمایشی کردن انتخابات و شکاف طبقاتی داشته است. او در یکی از گفت‌وگوهای خود توضیح داد که انتخابات آزاد در ایران تا سال ۶۰ اتفاق افتاد و از زمانی که مجاهدین خلق دست به اسلحه بردند و مقامات عالی‌رتبه کشور را ترور کردند، فضا به شدت امنیتی شد و آزادی سیاسی یکی پس از دیگری به محاق رفت. تاج‌زاده در یکی از گفت‌وگوهای خود تاکید کرد که باید بر تغییر قانون اساسی به منزله مقدمه دگرگونی‌های ساختاری در ایران اصرار کرد و با انتقاد از دعوت‌کنندگان به شرکت در انتخابات گفت: «دعوت‌کنندگان به شرکت در انتخابات مجلس که به‌دنبال اصلاح ساختار توسط نمایندگان شان از طریق قانونگذاری هستند، یا اصلاً دنبال اصلاح و تغییر ساختار نیستند و یا نمی‌دانند ساختار چیست! زیرا هر کس فقط یکبار قانون اساسی را مرور کرده باشد، می‌داند که نهاد قانونگذاری تا چه حد مرعوب نهادهای بالادستی انتصابی است.» او در نهایت انتخابات مجلس دوازدهم را تحریم کرد و به همین دلیل محدودیت‌های جدیدی برای او در زندان اعمال شد. وی همچنین درخصوص انتخابات ۱۱ اسفند با انتشار یادداشتی با اشاره به اینکه این انتخابات مهندسی شده بود، این انتخابات را با توجه به میزان رای‌دهندگان و درصداً آرای منتخبان یک شکست تاریخی عنوان کرد که کوچکترین گامی برای جلب اعتماد و رضایت اکثریت شهروندان را ضای از وضع موجود برداشت. او همچنان در زندان است وفعال‌تعبیری در وضعیت او اتفاق نیفتاده است.

چهره‌ها

بیانیه مجلس درباره علم‌الهدی

روابط عمومی مجلس یازدهم، با انتشار بیانیه‌ای به اظهارات اخیر احمد علم‌الهدی، امام جمعه مشهد درباره لایحه عفاف و حجاب واکنش نشان داد. در بندهای این بیانیه آمده است: «۱- بر خلاف آن‌چه مطرح شده این لایحه در کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس تنظیم شده نه کمیسیون فرهنگی. ۲- بر خلاف آن‌چه در نماز جمعه مشهد مطرح شده، در لایحه عفاف و حجاب هیچ‌گونه دستکاری اتفاق نیفتاده و این شایعه، بارها از سوی مجلس به‌خصوص رئیس کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس شورای اسلامی تکذیب شده است. جست‌وجویی در فضای مجازی این واقعیت را روشن می‌کند. ۳- این لایحه خلاف آن‌چه ذکر شده برای تصویب نهایی به شورای نگهبان ارسال شده و هم‌اکنون درانتظار اعلامنظر شورای نگهبان است. ۴- دلیل اصلی تاخیر نهایی‌شدن این لایحه بر خلاف آنچه در خطبه‌های نماز جمعه مطرح شده، نه تاخیر مجلس بلکه تاخیر دولت در ارسال نامه مربوط به پذیرش بخش‌های ایجابی این قانون است که شامل اصل ۱۵ قانون اساسی می‌شود و قانوناً دولت باید هزینه‌های آن را متقبل شود و رئیس‌جمهور محترم نیز وعده ارسال نامه را داده‌بودند. ۵- این لایحه در جلسات متعدد با حضور صاحب‌نظران و کارشناسان این حوزه و بسیاری از منتقدان و متخصصان حوزه خانواده و عفاف و حجاب در شهرهای مختلف به‌خصوص قم و مشهد با حضور رئیس مجلس‌شورای اسلامی موردبحث و بررسی قرار گرفته و یک لایحه مترقی و جامع و مانع محسوب می‌شود و به‌رغم تاکید بر بحث‌های ایجابی و بازدارندگی مؤثر در حوزه‌های سلبی، بسیاری از اقدامات سلبیقه‌ای فعلی که باعث کشمکش میان مردم با اشتباهات ضابطان مانند گشت ارشاد یا تشکیل حجاب‌بان می‌شود را به حداقل می‌رساند. البته براساس قانون اساسی، مجلس باید در بخش سلبی نظرات خود را متناسب با نظر قوه قضائیه تطبیق دهد؛ همچنین بدیهی است که اجرای درست قانون برای رسیدن به نتایج مدنظر قانون ضروری است. ۶- موارد مذکور گویای این است که همان‌طور که امام‌جمعه محترم مشهد تاکید دارند، مجلس به وظیفه تاریخی خود در این موضوع مهم عمل کرده و انتظار این است که بزرگان قبل از این که در خطبه‌های نماز جمعه، آن هم در ماه مبارک رمضان، مسئله‌ای را مطرح کنند، صرفاً به اطلاعاتی که به آنها داده می‌شود بسنده نکنند و اطلاعات را از رسانه‌ها و منابع معتبر و طرف‌های مختلف موضوع تکمیل کنند تا دچار خطای خود و مومنین‌روزه‌دار نشوند.

صدیقه وسمقی بازداشت شد

صدیقه وسمقی، اسلام‌پژوه و استاد یازنشته دانشگاه تهران روز گذشته در منزل خود بازداشت شد. محمود علیزاده طباطبایی، وکیل صدیقه وسمقی در گفت‌وگو با ایلنا گفت: ایشان یک‌سال حکم حبس قطعی داشتند که احضار شده بودند. خانم وسمقی به من اعلام وکالت کرده‌بودند و بازپرس گفت که باید خودشان بیایند. ایشان هم گفتند تا نگویند اتهام چیست من نمی‌روم که امروز آمدند منزل شان و بازداشت‌شان کردند. من فردا صبح با بازپرس صحبت می‌کنم که ببینم اتهام‌شان چیست. به گزارش هم‌میهن، محمد ابراهیم‌زاده، همسر وسمقی نیز در گفت‌وگو با امتداد بازداشت همسرش را تأیید کرد و به شرح نحوه بازداشت پرداخت. ابراهیم‌زاده گفت: «حوالی ساعت ۹:۲۰ الی ۹:۳۰ روز شنبه چهار مامور لباس شخصی -سه مامور مرد و یک مامور زن- به منزل ما مراجعه کرده و بدون اینکه زنگ واحد محل سکونت ما را بزنند از طریق زنگ یکی از همسایه‌ها وارد آپارتمان شده و با حضور در مقابل در واحد، در خواست ورود به منزل را داشتند. مامورین که لباس شخصی هم بودند، گفتند که ما ماموریم و هیچ اطلاعی نداریم. از نیروی انتظامی هستیم و از اوین حکم داریم که همسر شما را بازداشت کنیم. پس از این، تلفن همراه و لبت‌اب همسر را برداشتند و وقتی گفتیم که ایشان مشکل بینایی دارد و باید مراقب او باشیم؛ خانم ماموری که همراه تیم بود، گفت، من مراقب‌شان هستم. عصای همسر مرا به همراه داروهای او هم برداشتند و او را بردند. هنوز هیچ اطلاعی از وضعیت محل نگهداری یا نهاد بازداشت‌کننده به شکل شفاف ندارم و منتظر تماس همسر هستم.